

אלף לירות. אך הצעה זו היתה יקרה עדיין ב־30 אלף לירות מהצעת החברה להנחה.

מזון

הפלאפל המר

אחד האנשים הדואגים ביותר בישראל היה השבוע האהרן כהן (50), מוכר הפלאפל הפופולארי של תל־אביב, שהחליף את שמו לפני כשנה מ"המיואש" ל"מאושר". כל ה־סיכויים כיום הם כי כהן יחזור שוב לשמו הקודם.

מסביר כהן, שארשת הדאגה אינה סרה מעל פניו העטורים בטורבאן לבן: "פעם עלתה מגת פלאפל גרוש אחד. כיום עולה המגה 30 גרוש, ומי יודע אם לא יצטרכו להעלות עוד את המחירים."

התוצאה הבלתי נמנעת של העלאת המחיר: רים: לירות מספר הקונים.

הסיבה לעליית המחירים, לדבריו של כהן: ההתחרות הפרועה בשוק הפלאפל, המביאה את הסוחרים להעלות את מחיר החומרים, ממנו מכינים מלכי הפלאפל את מטעמיהם. טוען כהן: "פלאפל זה מאכל בשביל אנשים שאין להם מספיק כסף בשביל לאכול בשר במסעדות. אם הממשלה לא תפקח על המחירים לא יוכלו הקונים שלי לשלם את המחירים הגבוהים וי שארו רעבים."

תולעים שחורות בחומם

זה המשבר הראשון שפקד את עסקי הפלאפל בארץ. בשנת 1940 עבר על מוכרי הפלאפל משבר חמור מזה. פקחי מחלקת הבריאות המנדטורית, שבדקו את חומרי הגלם, ממנו מכינים את הפלאפל, מצאו כי הארוחה המשובעה אינה צמחונית כלל ו־כלל: בין גריירי החומס נטחנו אף תולעים שחורות. מכירת הפלאפל נאסרה לחלוטין. כהן עצמו מודה כי הפלאפל שנמכר אז בכל קרן־רחוב, היה "מלוכלך במקצת". ארץ למ עתה השתנו הזמנים. אפילו במסעדות מהודרות מגישים את המאכל המבושק, במחירים מסופלים כמובן, אולם אם לא תתערב בכך הממשלה, עלול הפלאפל להפוך, לדעתו של כהן, למאכל מותרות.

השבוע הופיעה בעתונות היומית מודעה בלשון זו: "הצילו רעבים ממות. דרוש פיקוח על הפלאפל הישראלי כדי להוריד את המחירים שעלו בזמן האחרון. הורדת מחיר הפלאפל היא חיונית ובעלת חשיבות ממדרגה ראשונה. מגת הפלאפל יכולה לעלות 200 פרוטה בלבד — ובכך תצילו מרעב את אלה שאינם יכולים לקנות יותר מזה". היתה זו תרומתו האישית של כהן במערכה על הצלת המאכל הלאומי הישראלי.

סיכוסים

הפתעה בחצות

כשעזב ישראל הרשקוביץ אדום השיער, המכונה בפי ידידיו הגיינג'י, את דירת־הגג שלו ברחוב יהודה הלוי 121, ועל היטב את הדלת והגיף את חלונות החדרון הזעיר. השעה היתה שלוש ושלושים אחר הצהריים. כשחזר הגיינג'י לחדרו לאחר הצות לא היה צריך לבזבז אפילו שניה אחת לפתיחת הדלת: לא היתה במקום, יחד עימה נעלמו החלונות, המיטה ורהיטיו הדלים.

אדם אחר היה פורץ בצעקות "גנב! גנב!" אך הגיינג'י ידע מי מיהו שרוקן את החדר. הוא לא התמהמה, פנה למשטרת יהודה הלוי, הגיש תלונה נגד יעקב שמיר, אבי הסופר משה שמיר, בעל הבית שלו. היה לו על מה להתבסס בתלונתו: ימים אחדים קודם לכן מצא בחדרו פתקי איום: אם תוך 10 ימים לא תפנה את החדר, תפול האחריות למה שיקרה עליך בלבד.

היה זה סופה של מתיחות ממושכת בין הרשקוביץ הגיינג'י לבעלי־ביתו. בחודשים האחרונים מצאו הללו בכל פעם תואנות חדשות נגד דיורם, המבלה את רוב זמנו כימאי על הים. פעם אחת התלוננו כי קול צעידו על המדרגות, בשעות הלילה המאוחרות, מפריע את שנתם. הגיינג'י הדי ליה את נעליו העור שלו בנעלים בעלות סוליות גומי. לאחר זאת טענו בעלי־הבית כי הנערות המבקרות אצלו, מקימות רעש בנעליהן גבוהות־העקב, מאז נהג הרשקוביץ להזמין ידידות נעלות נעליים שטוחות.

הקרובה קורמת. בתחנת המשטרה הועברה התלונה ליוזי הסמל פסח קריזברג, שביקש לדחות את הענין לבוקר. הרשקוביץ לא ויתר והסמל התקשר עם הקצין התורן, לביא, ביקשו לרדת למטה. בחברת המתלונן, יצאו יחד לבית השמירים. השעה היתה שלוש אחר הצות.

את הדלת פתח שמיר האב. כאשר נשאל על ידי סמל המשטרה מה התרחש בדירת־הגג והיכן חפציו של דיירו, התרחק בעל הבית, התפלל על הרשקוביץ בצעקות: "משור גע, מה אתה מעיר אותי באמצע הלילה. אתה יודע שלא אני עשיתי זאת". המתלונן, החשוד והשוטרים חזרו למשטרה, רשמו ר"ח. להרשקוביץ נאמר לחזור בבוקר.

הוא לא צריך היה לחכות זמן רב. הבוקר עלה תוך שעתים. הסמל התורן העביר את תלונתו לקצין שמעון הרשקוביץ וזה פקד על שוטר לצאת עם הגיינג'י לדירת השמירים, לחדא אם בעל הבית החזיר את חפציו דיירו, באם לא הוחזרו — ייעצר שמיר. אלא שהשוטר כבר לא היה בביתו. איש תו, שסיפרה כי בעלה כבר יצא לעבודות במכון התריריני בבית דגון, טענה כי לא בעלה הוא שהוציא את הרהיטים אלא גיסה, סרן צה"ל אורי מרקוביץ. היא שבה והתי לוננה באוניו השוטר כי דיורם יורד לחייהם.

"אלה רק תירוצים", התגונן הרשקוביץ. "הסיבה האמיתית היא שבעלי הבית מבקשים לסלק אותי כדי שיוכלו להשכיר את החדר בתנאים יותר טובים". האשה הכחישה את טענתו זו, "קרובה שלנו הלוזת בעיר זקוקה למקום מגורים, והחדר הזה מתאים לה". כאשר התקשר הקצין מרקוביץ עם שמיר במקום עבודתו, בקשו לבוא למשטרה לשם ברוך התלונה, השיב שמיר: "אנשים במעמד שלנו אינם יכולים להרשות לעצמם לבוא למשטרה, בגלל תלונתו של כל סתם מישהו". הקצין איים עליו במעצר.

למחרת הופיעו כל החפצים שנעלמו.

פשעים

רצח בשיכון

גודווי האס. אס. המשוריינים, שפלשו ליוזי

ראש־עיר שקף

טעה ציבורית בגלל ביוב

גוסלביה בסוף שנת 1941, מצאו את משה אלנברג (67), יליד וינה, כסוחר עשיר ומצליח. בעל לאשה חנינית ואב לשלושה ילדים מוכשרים, שני בנים ובת. אנשי הצבא האדום, ששחררו את שטח החסות הקרואטי בסוף מלחמת העולם השנייה, מצאו את אלנברג אדם מרושש, שבור בגופו ובנפשו. אשתו נורתה על־ידי המשטרה המקומית, בנו ובתו נעלמו במחנה ריכוז נאצי, ואילו בנו השלישי, ליאון, חזר ממחנה עבודה בגבול צרפת־איטליה, כשהוא חולה בשחפת ממארת. אט אט הצליח אלנברג לשקם את הריסות משפחתו. בתו חזרה ממחנה הריכוז. הוא

דרכו של מרקוביץ, עולה מארגנטינה, שהגיע ארצה, לפי טענתו, מתוך זיקה ציונית, לא היתה סוגה במושגים. לכשי יצא את האולפן בקבוץ מעין־צבי, לשם נשלח על־ידי הסוכנות, סירבו חברי קיבוץ געש לקבלו כחבר, בטענה כי אינו מתאים לחברתם, ואילו אנשי מבוואת ביתר, הורו דיעו לו כי עליו לעזוב, מיד לאחר שנוכחו כי עצלותו אינה עומדת בכל יחס להצהררו תיו הציוניות.

"לא היתה לי פרוטה בכיס", התחזה מרקוביץ בפני שופט השלום הירושלמי, יעקב בוקי, לכשהועמד למשפט על גניבת

השורר־ברצח אלנברג בבית־המשפט

ירדו לחייו בגלל שילופים

הדולרים. בוקי, שהתחשב במצבו, הציע לו הזדמנות נוספת: פקוח של קצין מבחן לשלוש שנים.

אולם מזלו של מרקוביץ לא שיחק לו. לאחר שהתגלגל ממקום למקום משך חודשים מספר, ללא עבודה, הציע לו אחד ממכריו החדשים, דרך קלה להרחיח כסף. כל מה שהיה על מרקוביץ לעשות: להופיע בפני כמרים נוצריים, לספר להם על מצבו החמור כנוצרי שהתגלגל לישראל, לבקש תמיכה.

גם את התרנגולות. העולה היהודי מארגנטינה, החל לחיות על חסדי הכמרים הנוצרים בירושלים. אולם אף מקור פרנסה זה נסתם. מרקוביץ, שניסה גם להיחנות מ־ביצי הנהב, וגם לשחוט את התרנגולות, נכשל בגביה מידי מיטיביו. פיטר גיאטלי, הכומר הקתולי בטרסהנטה, יפו, גילה, לאחר שאיכסן בכנסייתו את השה הטועה מ־קוביץ, כי שעונו ומכונת הגילוח החשמלית שלו נעלמו. הוא החל לחקור, גילה כי מרקוביץ, שטען שהוא חסר כל, הוציא מחבריו הכמרים יותר מ־500 ל"י במרמה.

הפעם נשפט מרקוביץ למאסר על תנאי של ששה חודשים למשך שנה. אולם נראה כי גורלו של העולה הציוני נחתם מראש. בהזדמנות הראשונה, גנב מידי מכר חדש, קצין א"ם בירושלים, את מכונתו, נתפס לאחר שהתגנש, תוך נסיעה במהירות של 100 קילומטר בשעה, בבנין חברת החשמל בירושלים. פסק־דינו של השופט: ארבעה חודשי מאסר.

פזות יקרות. אולם האודיסיאה של מרקוביץ לא נגמרה. באוקטובר השנה, ל־אחר שריצה את עונשו בכלא רמלה, הגיע לקבוץ גיר־יצחק בנגב. אהבתו לישראל שכחה, והוא החליט כי יעזוב את הארץ מיד לכשיוכל. ההזדמנות נקרתה לו כבר בחודש הראשון. אצל אחד משכניו גילה דרכו ארגנטיני וסכום של 110 פזות צילי־יאניות, בשני שטרות. למחרת כבר היה מרקוביץ בחיפה. הוא הציג עצמו כמלא זר, הצליח להנות בעל קיוסק ולמכור לו את השטרות, שערך לא הגיע ל־110 פרוטות, ב־100 ל"י, 30 במוזונים והיתרה בסחורה.

בעזרת הדרכון המוזיף, הצליח מרקוביץ להסתנן לנמל, לעלות על אניה דנית. אולם כאן עצרוהו שני בלשים, מאחר ולא היה בידו הרשיון הדרוש לעליה על האניה.

במשטרת הנמל חיכתה ליורד בפועל הפי

נשא לו אשה נוצריה, צעירה ממנו ב־25 שנה ובראשית 1947 עלה עם משפחתו ה־מצומצמת לישראל, מצא עבודה במערכת גיליל, ליד הרצליה, כסגן־השחכן מאוחר יותר בדירה בת שני חדרים ליד הרצליה.

הוא היה מסוגל אולי לשכוח את אשר עוללו לו הנאצים, לולא גשאר לידו בנו ליאון (32) כעדות חיה. גם בישראל לא נמצא מרפא למחלתו האנושה של ליאון. והאב, ברוחחו הדלים, דאג לאי־ספואו ב־בית־מרפא איתנים, ליד ירושלים.

אולם תלאותיה של משפחת אלנברג לא תמו. הבן ליאון התאהב באחת החולות ב־בית־המרפא, אשה גרושה ואם לילדה, ש־היתה מבוגרת ממנו בשש שנים, עמד על כך כי הוא חפץ לשאתה לאשה. כשאביו ואמו החורגת התנגדו לשידוך זה, איים כי יאבד עצמו לדעת. אימויו הפכו לפרועים יותר, לכשנוכח כי האשה, שלא היתה מוכנה לעמוד בהבטחות הנישואין המתמשכות שלו, מצאה לה יריד אחר, זנחה אותו לחלוטין.

זימה בבית־המרפא. ביום ב' בשבוע שעבר, גמלט ליאון אלנברג מבית המרפא איתנים, הגיע לעת ערב לבית אביו. למחרת בבוקר סר למערכת העולס הזה. סיפר לחבר המערכת סיפור מבולבל אודות מעשי־זימה, הנעשים כאילו בין כתלי בית־המרפא. הוא האשים את רופאיו כי הם יורדים לחייו כדי להשיג את כספי הפיצויים המגיעים לו מגרמניה. חבר המערכת, שנוכח כי לפניו אדם מופרע, ביקש ממנו לסור למחרת.

למחרת, כשחזר משה אלנברג לביתו, מצא את בנו ליאון מתבוסס בדם שזב מעורקי־ידי החתוכים. בחדר הסמוך שכבה אשתו, אנה, בשלולית דם ענקית. רקתה היתה מפוצחת בבקבוק סיפון וגופה היה נקוב בדקירות סכין. ליאון, שדעתו ניטשתשה ב־מחנה־העבודה הנאצי, רצח את אמו חורגתו, ניסה לאבד את עצמו לדעת.

דרכי אדם

זיקה ציונית

את הקריירה הפלילית שלו בישראל, החל אולוף מרקוביץ (22) כמעט בהיסח הדעת. מספר הוא: "התאכסנתי במבואות ביתר, משק של תנועת החרות, ליד ירושלים. אתי בחדר השתכן סטודנט מחוץ לארץ. ראיתי כי הוא נושא עמו, בארנקו, עשרים דולר. אני לא יודע איך, אבל הכסף התגלגל אלי."